
Masłomęcz, st. 15, gm. Hrubieszów, woj. lubelskie, AZP 88-94/80

Informator Archeologiczny : badania 33, 114-115

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ustalono zasięg cmentarzyska w kierunku północno-wschodnim i wschodnim oraz północno-zachodnim. Wyeksplorowano 28 grobów ciałałpalnych (wszystkie jamowe, bezpopielnicowe) oraz 1 prawdopodobnie dołek posłupowy. Większość jam miała brunatne lub brunatno-szare wypełnisko z niewielką ilością węgla drzewnych, 2 wystąpiły w postaci zwartego skupiska kości bez zarysu jamy, 10 miało intensywne czarne wypełnisko przesycone węglem drzewnym. Jamy miały zarysy z reguły koliste lub owalne, przeciętne wymiary około 50-60 cm i zróżnicowaną głębokość (od 10 do 60 cm). Większość grobów jest zniszczona w stropowych partiach przez orkę. Wyposażenie przeważnie w postaci kilkunastu lub kilkudziesięciu fragmentów ceramiki z 2-4 naczyń, w tym większość ze śladami przepalenia w ogniu, niektóre zdeformowane, pojedynczych przedmiotów metalowych, szklanych (paciorki) lub ceramicznych (przędliki). Do wyróżniających się należy grób 60 zawierający 2 przepalone zapinki z brązu A 43, stopione paciorki szklane i przedmioty żelazne: okucie zamka z kluczem i okucia skrzyneczki, szydło, sprzączkę do pasa oraz kilkadziesiąt fragmentów ceramiki z conajmniej 3 naczyń.

Z zapinek wystąpiły oprócz A 43, także A 92-93, A 128, fragmenty zapinek trąbkowatych IV serii, zapinka typu Brzeście, A 38-39, zapinka kolankowata z brązu zbliżona do typów 132-136, czy fragment brązowej fibuli VI grupy Almgrena zbliżonej do typu 161. Pozwala to datować cmentarzysko w ramach faz B2 (może B2b)- C1a lub początek C1b okresu wpływów rzymskich.

W sumie na cmentarzysku zbadano 82 groby, w tym 2 groby popielnicowe. Do przebadania pozostał północno-zachodni skraj obiektu oraz część południowa, zniwelowana po zakończeniu eksploracji piasku.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Regionalnym w Kraśniku.

Wyniki badań zostaną opublikowane w: „Kultura Przeworska”, Wydawnictwa Katedry Archeologii Uniwersytetu im. Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie.

Badania będą kontynuowane.

ŁĄCZANY, st. 3 gm. Wierzbica, woj. mazowieckie, AZP 77-68/1

- cmentarzysko kultury przeworskiej z okresu wpływów rzymskich

Stanowisko zlokalizowane w roku 1968 przez mgr O. Lipińską. Badania ratownicze rozpoczęto po wstrzymaniu prac przy wodociągu realizowanym pod nadzorem archeologicznym w roku 1998.

W dwóch wykopach o powierzchni łącznie 0,5 ara znaleziono 11 grobów ciałałpalnych popielnicowych. Wyposażenie stanowiły: pocięte miecze, umbra, groty, ostrogi i nożyczki.

We wrześniu 1999 badania kontynuowało Muzeum Regionalne w Iłży pod kierownictwem mgr Witolda Bujakowskiego. Przebadano powierzchnię 2,5 ara lokalizując na niej 56 grobów ciałałpalnych w znacznej większości popielnicowych kultury przeworskiej z późnego okresu wpływów rzymskich. Cmentarzysko charakteryzuje się występowaniem niezwykle bogatego wyposażenia w grobach. W około 80% to ostrogi, groty włóczni, umbra, miecze. Na uwagę zasługuje tzw. grób książęcy z zawartością m.in. złotego wisiora i srebrnej zapinki.

Należy kontynuować prace i określić zasięg stanowiska.

Łukowisko, st. V, gm. Międzyrzec Podlaski, woj. lubelskie, AZP 59-83/13 – patrz: wczesne średniowiecze

MASŁOMEŃCZ, st. 15, gm. Hrubieszów, woj. lubelskie, AZP 88-94/80

- ślad osadnictwa ze starszej epoki kamienia
- cmentarzysko birytualne grupy masłomeńskiej, kultura wielbarska (okres wpływów rzymskich)

Badania wykopaliskowe kierowane przez prof. Andrzeja Kokowskiego (Instytut Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), miały charakter systematycznych prac badawczych, finansowanych przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Dwudziesty sezon badań, w trakcie którego rozpoznano 5,5 ara powierzchni stanowiska.

Prace eksploracyjne prowadzono w obrębie 27 obiektów, z czego 4 stanowiły kontynuację prac z poprzednich sezonów. Odnotowano 2 groby z pochówkami ciałopalnymi, 10 grobów z kompletnymi pochówkami szkieletowymi (w tym 4 należące do dzieci) oraz 11 grobów cząstkowych. W wyniku badań uchwycono północną, północo-wschodnią granicę cmentarzyska (na całej długości), jak również potwierdzono przebieg granicy na odcinku wschodnim. Interesującym spostrzeżeniem co do obrządku pogrzebowego był fakt znajdowania w stropach grobów czaszek ludzkich, rejestrowanie skomplikowanej techniki naruszania grobów poprzez „przybijanie” części zmarłych do ścian wkopu jam grobowych oraz większa ilość pochówków siedzących. Znakomitym odkryciem był pochówek w łodzi w grobie nr 477, obecność „zasłon” ścian bocznych jamy grobowej nr 453 (wykonanych najprawdopodobniej z grubej tkaniny), czy też niezwyklej wielkości trumna wydłubana w pniu drzewa z grobu nr 474.

Kilka pochówków zasługuje też na uwagę z racji niecodziennego wyposażenia. W grobie nr 474 znaleziono między innymi aż 3 całe pucharki szklane typu E-192 i 12 przezłików. Kolejny pucharek szklany znaleziono w grobie nr 453 wraz z paciorkami z kamieni półszlachetnych i srebrnymi elementami uprząży. W grobie 477 wystąpiła między innymi srebrna zapinka zdobiona szkłem, a w grobie nr 511 odnotowano kolię z paciorków wzoru „Callatis”. Zaskoczeniem było też odkrycie w obrębie zasypiska grobu 474 i w znajdującej się w nim trumnie połamanych kości mamuta, które jak się okazało po eksploracji wypełniska grobowego, pochodzą spod płytkiej w tym miejscu pokrywy lessowej, przez którą przekopali się kopiący grób i natrafili na głębokości około 3 m na pozostałości najprawdopodobniej obozowiska ze starszej epoki kamienia. Do grupy pochówków zwierzęcych doliczyć należy obiekt nr 498, gdzie w bardzo wąskiej trumnie znaleziono szkielet ptaka z naczyniem, grzebieniem i igłą.

Dokumentacja powykonawcza z badań znajduje się w WUOZ Lublin Delegatura w Zamościu, a materiały zabytkowe zdeponowano w Instytucie Archeologii Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie i Muzeum w Zamościu.

Wyniki badań zostały opublikowane w „Archeologii Polski Środkowowschodniej”, t. V. - 2000 r.

MIECHOWICE, st. 4A, gm. Brześć Kujawski, woj. kujawsko-pomorskie, AZP 48-45/50

- osadnictwo neolityczne
- cmentarzysko szkieletowo-ciałopalnego kultury przeworskiej

Badania prowadzone były od połowy sierpnia przez Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi. Była to kontynuacja prac wykopaliskowych w rejonie Brześcia Kujawskiego. Finansowane były z funduszy Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi i Urzędu Gminy w Osiecinach. Kierowali nimi doc. Dr hab. Ryszard Grygiel. Prace były prowadzone przy udziale ekip paleobotaników, geomorfologów i geologów z Krakowa i Poznania i były kontynuacją badań z lat 1997-1998. Prowadzono je w związku z odkryciem cmentarzyska szkieletowo-ciałopalnego kultury przeworskiej. Wykopem o powierzchni 725 m². Groby ciałopalne zostały zniszczone przez głęboką orkę. Ogółem odsłonięto 18 zespołów grobowych. Są to głównie ciałopalne groby jamowe datowane od fazy A3 młodszego okresu przedrzymskiego, do faz C2-d okresu rzymskiego. Wyjątek stanowi grób szkieletowy nakryty brukiem kamiennym. Groby były bogato wyposażone w ceramikę broń i ozdoby, m. in. złota zawieszka lunula. Pod warstwą kulturową odsłonięto rowy fundamentowe domów trapezowatych i glinianki kultury lendzielskiej.

Materiał zabytkowy znajduje się w Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi.